

Jouw balans van vandaag, bepaalt je kansen voor morgen

Op dinsdagavond 15 november 2022 gaven Jouke en Peter Havinga tijdens een CCA-regioavond een presentatie over hun werk als agrarisch makelaar. Ruim 20 veehouders waren naar Noordeinde gekomen om hun verhaal te horen en daarover door te praten.

Opening. Er werd begonnen met een korte Bijbellezing, Spreuken 11: 1-6. Na deze opening kregen de Havinga's het woord.

Makelaarskantoor Havinga. Het kantoor heeft zes makelaars in dienst. Ze zijn gespecialiseerd in de agrarische sector. Hieronder vallen: aan- en verkopen, bedrijfsoverdracht en verplaatsingen, emigratie, onteigening, taxatie, kavelruil, pacht- en erfpachtzaken, productierechten en QuickScan-gesprekken. Het kantoor werkt voor de private markt en niet voor overheden.

De grondmarkt. Extensivering en grondgebondenheid worden steeds belangrijker, vooral nu de derogatie wordt afgebouwd. Er komen nieuwe bestemmingen op de grond zoals windturbines, zonneparken en batterijopslagen. Klimaatmaatregelen vragen eveneens om ruimte. Hierbij kun je denken aan waterberging en nieuwe natuur. Ook zijn er plannen voor waterpeilverhoging in veenweidegebieden om zo minder broeistofgassen uit te stoten. Vraag een aanbod bepalen de prijs van de schaarse grond.

Fiscaliteit. Daarbij gaat het over de Bedrijfsopvolgingsregeling (BOR) en de Landbouwvrijstelling. De landbouwvrijstelling staat al geruime tijd ter discussie. Het is belangrijk is om na te gaan of grond ge-herwaardeerd moet worden. Verder zijn er verschillende samenwerkingsvormen, zoals bijvoorbeeld een Commanditaire Vennootschap (CV).

Financiering. Met voorbeelden werd aangegeven hoe de banken agrarische klanten behandelen. Dat is niet altijd te volgen. In één geval moest een boer een deel van zijn vee verkopen, dus krimpen, om financiering te krijgen. Duurzaamheid en extensivering spelen een steeds grotere rol om een financiering rond te krijgen. Rentetarieven die banken aanbieden verschillen per bedrijf. Voor investeringen voor duurzaamheid gelden gunstiger tarieven en fiscale voordelen. Met ingang van 'Bazel 4' moet een bank kijken naar het rendement op de financiering. Helaas is dit in de agrarische sector niet zo groot. Dit houdt in dat er op financieringen meer rente betaald moet worden.

Energie. Er speelt in sommige gebieden veel ten aanzien van de Regionale Energie Strategie, Denk aan windmolens, zonneparken en waterstof.

Ruimtelijke Ordening.

In Nederland zijn veel Natura 2000 gebieden aangewezen. De EHS (Ecologische Hoofdstructuur) is een netwerk van bestaande en toekomstige natuurgebieden. Met de

vogel- en habitatrictlijn wil men natuurherstel en verbetering. Met de nitraatrichtlijn en de kaderrichtlijn water wil men de waterkwaliteit verbeteren. We staan ook voor een klimaatopgave om de uitstoot van broeistofgassen te verminderen. Dhr. Havinga (senior) gaf de mensen in de zaal het advies om met de provincie en het waterschap in gesprek te gaan, om zo invloed uit te kunnen oefenen. Er is onder ambtenaren veel onwetendheid over de landbouwpraktijk op het bedrijf. Nodig ze thuis uit en kom met een goed verhaal!

Stikstof. Het doel dat men nastreeft is dat in 2030, voor 74% van de stikstofgevoelige gebieden, de stikstofbelasting niet hoger is dan het natuurgebied aan kan. Men rekent met de zogenaamde KDW (kritische depositie waarde). In 2019 is de Programma Aanpak Stikstof (PAS) in strijd met de Europese Habitat richtlijn verklaard. De commissie Remkes kwam in 2020 met een rapport waarin de urgentie van de zaak beschreven werd. In 2021 werd een stikstofwet en in december een coalitieakkoord getekend. Er kwam een stikstofbrief gevolgd door een Perspectiefbrief (juni 2022). In november 2022 kwam het rapport van Remkes 'Wat wel kan'. Havinga was hierover redelijk positief, met name over de gebiedsgerichte aanpak. Zo kan er meer maatwerk geleverd worden op gebieds- en bedrijfsniveau. Op 1 juli 2023 moeten provincies een plan klaar hebben, een zogenaamd. Provinciaal Gebiedsprogramma. Hierin stellen de provincies per gebied de doelen voor stikstof, natuur, water, klimaat en bodem vast.

Terugblik. We kijken terug op een bijzonder mooie en informatieve avond. De vele opgaven voor agrarische bedrijven werden goed uitgelegd. En er was een open en warme sfeer. Veel bezoekers bleven lang napraten.

Joke ten Hove

